

Francoski tisk o nemški moči - Tragedija na Dolenjskem

NEMČIJA V STANU, DA MOBILIZIRA TEKOM 48 UR TRI VELIKE ARMADE, OBSTOJEČIH IZ DESETHI KO-ROV VSEH VRST. — GENERALNI ŠTAB ORGANIZIRAN POD DRUGIM IMENOM, A PRIPRAVLJEN ZA AKCIJO VSAK ČAS.

Pariz, Francija. — Francoski list "Mercure de France" je prinesel predvčerajšnjim senzacionalno vest, da je nesramno misliti, da je današnja Nemčija razorožena in da ni v stanju nastopiti kot prvovrstna militaristična država. List navaja, da ima Nemčija danes pripravljanih pol milijona mož, izurjenih vojakov, ki jih lahko postavi na fronto tekom 48 ur.

General Von Seeckt, bivši načelnik generalnega štaba ima svoj štab prav tako kakor poprej, le to je razlika, da posluje pod drugim imenom. Na skrivaj je vpisanih 84.000 oficirjev, ki so bili v aktivni službi v minuli vojni in ni nobeden izmed njih še prekoračil 55 leta starosti. Mladino pa pridno vežbajo v vojaškem duhu razne patriotske organizacije.

Posebno pa se je razvilo zadnja leta kemikalno znanstvo v armadi, kot uporabljanje raznih plinov in drugih takih predmetov. Na drugi strani pa obratujejo po tajnih pogodbah z sovjetsko vlado v Rusiji velikanski arzenali, ki izdelujejo strojne puške, topove in plinske bombe in granate, za nemško armado, pod vodstvom nemških inženirjev.

List trdi, da ako bi prišlo do konflikta, da je Nemčija v stanju postati zopet zelo nevarna sovražnica ne le Francije same, ampak tudi Anglije. To zato, ker naravna lega Nemčije je taka, da lahko takoj prenese bojno fronto na ozemlje svojih sosed.

Anonimni člankar trdi, da se zna podoben slučaj, kakor v usodnem letu 1914. kaj kmalu ponoviti. Edino močna zveza Francije in Anglije more kaj takega preprečiti.

Nemčija danes razpolaga z 100 tisoč moč deželnih bramborcev, 150.000 strelnih policistov, ki so izvežbani kakor vojniki in 250.000 rezervistov deželne brambe. To številno tvorilo okrog 20 divizij pehote in 10 divizij konjenice, kar je skupaj deset močnih korov ali tri armadne skupine. Poleg teh pa ima Nemčija na razpolago do 5 milijonov še niezvežbanih mož, ki jih lahko v par mesecih pripravi za vojno službo.

R-100, ANGLEŠKI ZRAKOPLOV, DOSPEL NA CILJ

Montreal, Kanada. — Zrakoplov R-100 je dospel srečno na svoj cilj. O vozniki poročajo, da je bila od začetka zanimiva, posledje pa so vozili skozi meglo in do kanadske obale ni bilo ničesar opaziti. — Mesto Montreal je priredilo ob prihodu velikanski svečani sprejem. Navzoči so bili vladni in mestni predstavniki, ki so pozdravili poveljnika zrakoplova in došle potnike. R-100 je odplul v tork zjutraj iz Anglije in je dospel v četrtek v Montreal. Naredil je pot 3242 milj.

TRAGEDIJA KMEČKE HIŠE

Stric in varuh smrtno ranil svojega nečaka. — Hudobija privedla do strašne tragedije.

Novo mesto, Jugoslavija. — Na prijazen gričku pičlo uro hoda od Novega mesta stoji majhna vas Gorenja Ločna. Poleg drugih posestnikov je imel tam tudi posestvo Anton Kos, ki pa je padel med vojno. Zapustil je ženo Terezijo, ki je med vojno tudi umrla in ostavila na posestvu četrto mladoletni otrok Antona, Alojzija, Terezo in Tončka. Mladoletni otrokom je bil postavljen kot varuh neki domačin, ki je vestno opravljal svoje varuštva in to vse dotlej, dokler ni prišel leta 1921. iz Amerike domov pokojnikov brat in stric otrok Martin Kos. Ta se je po kratkem bivanju v domačem kraju priženil na posestvo Tereze Pave v Zburah pri Šmarjeti.

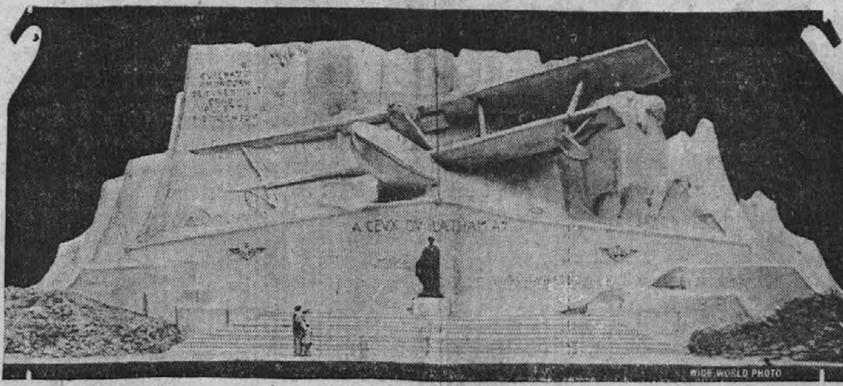
Mladi gospodar se za posestvo, ki je bilo prej zadolženo, ni kaj brigal. Ko sta prišla z ženo ob posestvo, se Martin Kos za njo ni več brigal. Preselil se je na bratovo posestvo na Ločni, kjer je živel pri bratovih otrocih tudi njegova 80letna mati.

Od tistega časa so trajali v hiši večni prepri med novim varuhom in otroci. Martin ni mogel trpeti starejšega nečaka Antona, ki je bil določen, da postane ob polnoletnosti gospodar posestva. Tekom časa se mu je posrečilo spraviti Antona v prisilno delavnico. Ko se je fant povrnil prvič domov, je pričel stric Martin zopet z intrigami in uspele mu je, da je spravil fanta še drugič v prisilno delavnico. Fant se je vrnil domov tudi drugič in je postal eden najbolj pridnih fantov v okolici. Vedno je pridno delal, kar pa stricu Martinu, ki se je bavil s temnimi načrti, seveda ni bilo všeč. Martin je znal pridobiti zase tudi 80letno mater Nežo, ki je svojega vnuka preklinjala, da so se vaščani nad starko naravnost zgražali.

Tako je prišla usodna noč. Dne 17. julija sta stric Martin in 18letni nečak Tone pila zunan pred hišo pol litra vina. Ko sta vino popila, je odšel stric prvi v hišo ter se ustavil v veži. Tam je pričel nenadoma razgrajati in preklinjati. Dobil je pravi napad besnosti in nenadoma potegnil iz žepa nož. Lotil se je 16letnega nečaka Alojza in ga ranil na glavi. — Brat Anton se je seveda na bratovo vpitje takoj dvignil in odhitel v vežo. Stric se je takrat krvavih oči obrnil proti

(Dalje na 4. strani.)

SPOMENIK RAZISKOVALCU AMUNDSENU IN NJEGOVIM TOVARIŠEM

Spomenik v počast znamenitemu švedskemu raziskovalcu Amundsenu in njegovim tovarišem, ki so se zgubili pri raziskovanju na severnem tečaju.

REKONŠTRUKCIJSKO DELO V ITALIJI

Vlada določila, na kak način se mora graditi stavbe, da bodo varne proti potresom. — Prebivalci še vedno v strahu.

Rim, Italija. — Vlada je danes izdala proglas na vse prizadete prebivalstvo, da nihče ne sme začeti s popraviljem porušeni in razrušeni stavb, dokler istih ne pregleda posebna vladna komisija in ne določi, kako naj se popravi in na kak način, da bodo temelji stavb, kakor stavbe same varne proti potresom.

Gradbeni inženirji so določili formulo, kako treba stavbe in njih temelja vezati z železom, da bodo varne pred potresi. Zato mora biti v prizadetih krajih vsaka stavba predno se bo začela popravljati pregledana in komisija inženirjev bo določila, kako se imajo zgraditi temelji in kak material se mora rabiti za iste. Istotako ni nikomur dovoljeno staviti hiš ali stavb na bregovih. S tem se upa, da se bo v bodočnosti preprečilo mnogo škode in nepotrebnega dela.

Prebivalci mesta Neapolj gledajo z veliko nezaupnostjo na delovanje Vezufa, ki zadnje dneve kaže posebno aktivnost s svojim bruhanjem. Ljudje iz okolice pravijo, da taki aktivnosti ognjenika radi sledijo nadaljnji potresni sunki.

KDO JE UMORIL LINGLA?

Chicago, Ill. — Preiskava umora časnikarskega poročevalca Alfreda J. Lingle je še vedno v teku. Zelo obtežilni material pada proti Frank Fosterju, ki so ga privedli pred nekaj dnevi iz Kalifornije kot osumljenca. Policist Anthony Ruthy, ki je imel v oskrbi nadzorstvo nad prometom na Michigan ave. usodnega dne, ko je bil Lingle umorjen, izjavlja, da je videl ravno takega človeka kot Foster, ki je bežal preko ulice v istem momentu. Preiskava bo trajala še precej časa, kakor se omenja. Težko je, da bi bila gotova v teku enega meseca.

Podpirajte trgovce in obrtnike, ki oglašajo v Am. Slovincu!

KRIŽEM SVETA GANDHIJU BO DANA SVOBODA

Chicago, Ill. — Edward Sullivan, 26 let star, je vozil z avtomobilom in na 31. cesti in Homan Ave. privozi mimo njegavega drug voznika. Autoja sta se obrabila. Nato se začne prerekanje, kdo je kriv. Drugi, ki je doslej še nepoznan, potegne nož in zabode Sullivana v prsa, kateri je pozneje v bolnici umrl. Neznavec je pobegnil. Vročekrvni svet.

— New York, N. Y. — Z večerajšnjim dnem je prometni sistem s signalnimi svetilkami za avtomobiliste na križiščih cest popolnoma uveden. Novi sistem se Newyorčanom zelo dopade in jim je žal, da ga niso že prej imeli. Doslej so pazili na promet na cestnih križiščih policisti.

— Wilburton, Okla. — Okr. sodnik J. W. Callahan je ustrelil na 18letnega Franka Briggs iz maščevanja, ker je Briggsovo oče kandidiral na demokratski listi proti njemu in dosegel nominacijo za tamnošnega senatorja. Sodnik Callahan je bil aretiran in ga čaka kazen.

— Akron, Ohio. — Rev. Michael Cybelis, tukajšnji litvinski župnik, ki je odšel na počitnice v staro domovino, je tamkaj, kakor so prejeli tukajšnji njegovi župljani poročilo, utonil v kopalšču. Pokojni je bil župnik tukajšnje cerkve sv. Petra.

— London, Anglija. — Velik požar je izbruhnil v hotelu tukajšnjega Wellington predmestja. Dve osebi sta našli smrt v plamenih. Nad 200 gostov si je rešilo komaj golo življenje, pravi poročilo.

— Los Angeles, Cal. — Silna vročina pritiska na vso južno Kalifornijo. Živo srebro kaže do 106 stopinj. Vremenslovec prerokuje, da zna vročina trajati teden dni.

— Berlin, Nemčija. — Avtobus, ki je vozil potnike med Erfurt in Weimar, je zdrsnil z brega v reko Ilm. Na busu je bilo 38 potnikov, izmed katerih sta dva utonila v reki.

— Boston, Mass. — V tukajšnji kitajski koloniji je začela zopet zavalovna vojna, takozvana "Tong War", v kateri iz maščevanja zalezujejo Kitajci eden drugega in se pobijajo s sekirami. Dva Kitajca so doslej že našli ubita

Iz Jugoslavije.

DOKAZ, KDO JE ZAKRIVIL NESREČO JUGOSLOVANSKEGA PARNIKA, NAJDEN. — IZRABA PRVEGA PETROLEJSKEGA VRELCA. — SMRTNA KOSA. — RAZNE NESREČE, NOVICE IN DRUGO.

Morsko nesrečo potniškega parnika zakrivila italijanska ladja.

Belgrad. — V preiskavi o nesreči parnika "Karagjorgje" je prišlo do zanimivega odkritja. Važno pri preiskavi je, kje se je nesreča pripetila in ali se res "Karagjorgje" ni mogel umakniti. Pri trčenju je na "Morosiniju" počela veriga, na katero je pritrjeno sidro, in sidro je padlo v morje, kjer so ga našli, ker je tam voda globoka samo nekaj čez 6 metrov. "Karagjorgje" pa plove 6 m pod vodo. Ta najdba je torej jasen dokaz, kdo je zakrivil nesrečo in da se je jugoslovanski parnik umaknil do skrajne meje. Italijansko ladjo torej zadene vsa krivda nesreče.

Jugoslovanska nafta.

Kakor poroča belgrajsko "Vreme", je pričelo vodstvo drž. rudnika Kreka z izrabo prvega jugoslovanskega petrolejskega vrelca v gorovju Majevica blizu vasi Zavidu. 26 kilometrov od mesta Zvornika. V poprej neobljudenem kraju je nastala mala naselbina z lastnim vodovodom in električno postajo. V daljavi 8 km od vrelca so našli tudi premog in z njim kurijo tri velike lokomobile, ki pogonjajo ostale naprave. Dokaj težko montažo vrtnih strojev ameriškega sistema Raky je izvršil ruski inženjer Vladimir Timofejev, ki je v najslabšem zimskem vremenu izpeljal novo cesto v poprej težko dostopen kraj in odkril tudi premogovnik.

Slov. Krajina v številkah.

Slov. Krajina meri 93,421 kvadr. kilometrov in ima 91,288 prebivalcev (18,388 družin), ki stanujejo v 170 občinah. Od teh prebivalcev je 44,219 moških in 47,069 žensk.

Pa narodnosti je 74,388 Slovencev, 14,064 Madjarov, 1902 Nemca ter 939 drugih narodnosti. Po veri je pa 65,991 katolikov, 23,803 evangelijanov, 800 kalvinov, 642 židov ter 52 drugih ver. Od teh prebivalcev poseja 13,541 otrok 93 osnovnih šol, a šoloobveznih otrok je pa 15,640. — Slov. Krajina ima tudi gimnazijo v Murski Soboti.

Smrtna kosa.

Umrla je v Ptuj Alohizija Kolšak, soproga železničarja iz Ptuja. — V Ljubljani je umrla Antonija Koritnikova, rojena Poženelova. — V Stritarjevi ulici v Mariboru je umrl Franc Križanec, čevljarjski mojster, star 34 let. — V celjski javni bolnici je umrl Ivan Košenina, čevljarjski mojster, doma iz Kranja, star 39 let. — Na Jesenicah je umrla soproga Franceta Rozmana, ki je tovarniški topilec. Bila je dolgo bolna.

Šmohorska cerkev nad Laškimi je bila zadnji čas deležna raznih popravil. Prenovljena je od zunaj in znotraj. Dobila je dva nova bronasta zvonova. Na šmohorsko nedeljo se je vršilo blagoslovljenje.

Zanimivo.

Te dni je prispelo v Maribor na naslov nekoga bivšega tukajšnjega dijaka dvoje dopisnic iz Ercegovi. Prva je datirana z dne 16. oktobra 1927, druga pa z dne 1. decembra 1927. Obe dopisnici vsebujeta dobre materine nauke sinu-dijaku. Medtem je seveda sinček že nekajkrat bil doma pri skrbni mami.

Pretepa s sekirami.

V Obrovcu pri Banjaluki sta se s sekirami pričela obdelovati kmeta Markol Jurčič in Marjan Rusič. Povod tega boja so bili večni prepri njiju žen, v katere sta se končno vmešala še možaka. Tega pretepa sta se seveda tudi ženi udeležili. Konec pretepa je bil, da sta Marjan in Kata Marušič Jurčič in njegovo ženo skoro do smrti pobila s sekiro.

Novo maša v Metliki.

Novo mašo smo imeli. Redke so redke — kakor vinski trgovci, ki so zgrešili pot k nam. V Metliki smo jo imeli 6. julija, bral jo je pa Tine Starc iz Čuril. Novomašni govornik je bil g. Martin Štular, naš rojak.

Poparil se je.

Stefan Tudja iz Dol, Polja pri Strazi, se je, kakor po navadi otroci, vedno sukal okoli peči. Mati je grela v peči vodu in 9letni Stefan je po neprevidnosti potegnil za lonec, da mu je vrela voda pljusnila po vratu, da se mu je posnela vsa koža.

Nezgodna v Mariboru.

V limbuškem kamnolomu je padel pri mariborskem okrajnem cestnem odboru zaposleni 28letni delavec Jurij Godec 6 metrov globoko in je pri padcu zadobil notranje in zunanje poškodbe.

Letina v Mirenski dolini.

Letošnja letina bo sedaj sodeč, mnogo slabša od lanske. Tenu je največ kriva suša, ki žita ni pozorila, ampak posušila. Dež, ki ga je pred par dnevi precej padlo, bo malo popravil, vendar je že veliko zamujenega. Trta izborna kaže. Sadja pa ne bo skoro nič.

Nabori v Brežicah.

Letos so potekli nabori dokaj mirneje kot druga leta. Nič ni bilo slišati tistega vpitja kot po navadi. Tudi o kakih običajnih pretepih ni bilo slišati. Fantje se bodo počasi spametovali in uvideli, kaj je pravilo tudi pri nas.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Kraj in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1892.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoev po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina		Subscriptions	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrť leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrť leta	1.75	For three months	1.75

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Neodvisnost?

Bilo je leta 1909 v Enumclawu, Wash., ko sem prvokrat prisostvoval praznovanju dneva ameriksanske neodvisnosti, dne 4. julija. Dasi sem se prej nekoliko seznanil tudi z ameriksansko zgodovino, nisem se prav pojmlil pomena tega dneva. Odkrito moram priznati, da sem bil vsaj po zunanem vtisu precej razočaran. Bila je neka parada, pri kateri se nisem mogel iznebiti vtisa nekega nasmeha, neka govornarica brez posebnega pomena in vsebine, veliko šuma, bobnanja, streljanja, ropota . . . pač velik dirindaj je bil, nič drugega. Mislim, da ne bom na napačnem, ako trdim, da ostaja vsepovsod vse le pri zunanostih, do prave notranjosti pa praznovanje dneva neodvisnosti ne seže.

Ne smemo ravno preveč zahtevati. Bistvo bo pojmlil primerno in pravilno le tisti, kateri se poglubi tudi v to, kar se je hotelo doseči in se je nekako doseglo, ko se je poslala izjava neodvisnosti.

Kako je s to našo slavno in tako pomembno neodvisnostjo? Ali je še slavna? Ali ni morda bolj neka hvalisana neodvisnost? Ali smo še taki, kakršni so bili tisti, kateri so se izjavili za neodvisnost?

Ni dvoma, da so bili to ljudje trdnih in jeklenih značajev. Može trdnj in odločni in neustrašni, in žene močne, junaške, požrtvovalne, čednostne. Izjava za neodvisnost se ni vse, kar so izvršili. Bilo je to bolj politično pojmovanje, idejno stremljenje in veliko in pravilno stremljenje. Prodrali so proti zapadu. Dandanes se vsedemo v vlak in v par dneh smo na zapadu in se divimo njegovim čudom. Ampak ta zapad so odprli pionirji. In kako? Ako kdo zasluži spomenuk, ga zaslužijo ti pionirji, ker šli so preko visokih gora pod neznanjskimi težkočami, čez deroča, široke reke, preko nepreglednih planjav, med vednimi nevarnostmi, spričo sovražnih napadov, v nevarnostih noč in dan, zimo in leto, pomanjkanju, mukah, trpljenju. In prodrali so, ne da bi počivali, delati so šli, zidati, zidati v pustinjah, zidati domove in šole in cerkve, skratka, šli so zidati in so sezidali novo vlado.

Ti trdi junaki in te odločne junakinje bi se bili sramovali, ako bi kdo drugi zidal za nje in delal, kar so sami mogli izvršiti. Polni so bili zaupanja v Boga Vsemogočnega, polni vere, idealov, in voljo so imeli prav jekleno, ki ni klonila pred ničemer. Niso poznali nobenega Hegela in njegove materialistične in sofisticirane filozofije, poznali pa so izjavo neodvisnosti, in ta neodvisnost ni bila pisana na kosu papirja, ker neodvisnost in prave svobode je bilo polno njih sree.

Tako tedaj.

Časi so se izpremenili. Postali smo drugi in drugačni. Skoroda bi bilo danes treba imeti dan — odvisnosti. Kam so izginili naši ameriksanski ideali? Pravilno in pristno ameriksansko načelo je, da ima vsak človek od Boga pravice, katere mu nihče ne sme vzeti ali prikrajšati ali okrniti. Ali je še tako? Kakšna načela vladajo danes? Na mesto teh neokrnjivih pravic je stopilo neko pojmovanje, načelo brez načela, da imajo neke pravice taki, ki so mogočni dosti, da jih zahtevajo, ali prefrigani dosti, da jih izsilijo, ali premožni dosti, da jih kupijo, in vlada jim te in take pravice garantira. To je veliksanska izprememba.

Prav otročji smo postali. Washington poprašujejo, kako naj zidamo naše šole, tam naj rešijo to strahovito zadevo. Tam poprašujemo, kaj naj storimo, ako se bebi dere na vse grlo in robe ne moremo zaštapati, ko bi cucek moral zaspati in je čas tu, sedma ura po standard času. Drugi bi radi, da bi se vse voljite izvršile pod nadzorstvom neke klike politikov, kateri se zbirajo v lobbies. In zakaj ne? Washington nam zida mostove, ceste in sega gor pod nebo in dirigira elek-

trične valove zdaj sem, zdaj tja, in Washington nadzoruje zdravnika, da bi kak pint preveč ne zapisal, ko baje le alkohol pomaga in zdravnika zašije, če še ni preteklo deset dni od zadnjega — recepta, ali pa raztrgajo recept, ker Washington tam pove, kaj naj jemo, in kaj naj pijemo, in čemu bi nam ne povedal, kakšne spodnje hlače naj nosimo, ali kakšne jankke, ko smo že gole jankke postali?

Čudna je naša vlada. Morda moramo tako imeti, ker smo take potrebni? Vsekakor jo imamo.

Še več take vlade bo, ko se vzakoni materinska postava, in bo stric Sam začel zibati; in še več je bo, ko dobimo federalni vzgojni zakon in bodo paglavci pocukovali Sama za frak in ga mrevarili razni politiki.

Za nami pride poplava. Dobra mesta nudijo take razmere, in biznes gre, cveti. Čemu toraj govoriti o pravicah in premljševati o dolžnostih?

Neodvisnost je na polici in zaprašena, toraj ni pravic, niti ne kakih sitnih dolžnosti. Politična država je vse, suženjska odvisnost pa nas ne zanima več. Naprej pa pufamo na dan 4. julija vsakega leta.

NOVICE IZ OREGON CITY Oregon City, Ore.

Zopet nekaj novic iz našega mesta, katere vam, dragi bralci Amer. Slovencev, prav na kratko opišem. — V noči od 24. na 25. julija je v Oregon City Pull Hall na Main St. nastala strašna eksplozija, pri kateri je zgorel mlad mož, ki je šele nekaj časa oženjen. Zapuška mlado ženo in 11 mesecev starega sina. Kako je prišlo do te eksplozije, še do sedaj nihče ne ve. Ali je bilo po nesreči ali pa nalašč pripravljeno od tega.

V bolnišnici se nahaja Hendrik Plantan, star 18 let. Operiran je bil na slepiču. Gre mu sedaj že na boljše. Želimo mu skorajšnjega okrevanja. — Rokljak Alojz Bunc se je podal v staro domovino. Vsi mu želimo prav veliko veselja in srečnega pot.

Tukajšnja tovarna "Paper Company" je odlikovala svoje delavce. Vsi delavci, ki delajo po 15 let v tej tovarni, so dobili odlikovanja v podobi zlate kolajne. Tudi eden naših slov. rojakov je bil tako srečen, da je dobil zlato medaljo kot odlikovanje za dvajsetletno delo na enem mestu. Ta naš odlikovani rojak je Mr. Louis Plantan.

Za enkrat sem vse stresla iz moje košarice. Kadar se zopet kaj nabere, bom pa drugič sporočila cenjenim bralcem. Do takrat pa pozdravljeni.
M. P., zastopnica.

SMRTNA KOSA IN DRUGE IZ PUEBLA Pueblo, Colo.

Nič veselega vam, dragi bralci, nimam za poročati. — Smrt je stegnila svoje košeno roko med nas in pretregala nit življenja naši dobro znani Katarini Bradich. Po treh dneh hude boleznij je previdena za zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala dne 25. julija. Pokojna je bila doma iz Ratja. Pogreb se je vršil dne

28. julija iz cerkve Marija Pomagaj ob veliki udeležbi ljudstva. Številno so bila zastopana štiri društva in sicer: Marija Čistega Spočetja št. 104, SŽZ št. 3, oltarno društvo sv. Anne ter društvo Slovan št. 3. Pogreba so se korporativno udeležile skoraj vse članice. To je dokaz, da je bila pokojna zavedna žena in priljubljena. Bila je dobra mati svojim hčeram. Zapuška neotlažljivega moža in dve hčerki dvojčki, ki sta stari 15 let ter sestro Johano Stancar. — Vse je ihtelo in jokalo pri pogrebu ob pogledu na žalostne in jokajoče hčerke pokojne, ki so klicale svojo umrlo mamico, naj gre z njimi domov. Pokojna je bila stara 37 let. Naj ji sveti večna luč, preostalih pa naše sozlaglje.

Na bolniški postelji se nahaja Math Novak v Korvin bolnišnici. Dalje je v bolnišnici tudi Anton Ruper, tajnik ZSZ. Mr. Sterle je tudi že delj časa v bolnišnici. Pri delu je ponesežil Anton Kolbezzen in se sedaj zdravi v Korvin bolnišnici. Vsi ti so naročniki Amer. Slovencev. Želimo jim skorajšnjega okrevanja, da bi se kaj kmalu povrnil med nas zdravi in veseli.

Priprave za veliki farni piknik so v teku. Pridite vsi, kateremu je le mogoče. Res, da so delavske razmere bolj slabe, vendar vztrajajmo, kolikor je vsakemu mogoče, da bomo imeli kaj uspeha za faro. — Pozdrav vsem čitateljem tukaj in drugod.
Josephine Meglen.

NAZNANILO OD DR. MARIJA POMAGAJ ŠT. 176 KSKJ. Detroit, Mich.

Ni predalec iz mesta in ni preveč blizu mesta, ravno prav prijazen kraj je farma Mr. Bernarda Travnikar. Da je na farmi B. T. veselje doma, o tem se prepričaj, samo če pogledaš gospodarja Mr. Travnikarja. Vedno ima vesel obraz

in priazno besedo za vsakega. Gospod Travnikar pregleduje svoje goveja polja in svoj vinograd, lahko vsako jutro poje:

Pa kaj pomaga meni cvenk, ko v mesto spet za davke gre, ko davke bi zamašil kdo, gospod bi bil, tako pa ne . . .

V koliko je istina, v koliko ne, se bomo z Mr. B. Travnikarjem pogovorili to nedeljo, 3. avgusta. Ta dan priredi dr. Marija Pomagaj št. 176 KSKJ. za svoje člane letni običajni piknik.

So sicer bolj resni časi, ker večina članov ne dela, ampak je vendar koristno in pomenljivo, če se vseeno priredi zabava v prosti naravi. Na pikniku je prilika, da se člani zopet skupaj zberejo, se prijazno razgovarjajo, veselo pozabavajo ter tako za nekaj ur pozabijo vsakdanje moreče skrbi. Kaj nam pa morejo, če smo korajžni in veseli. Zato, cenjeno članstvo dr. M. P. v Detroitu, udeležite se gotovo društvenega piknika to nedeljo popoldne 3. avgusta. Vsi skupaj bomo vendar pregnali črne oblake, ki visijo nad nami vsled brezdelnosti. Harmonika bo privabila smeh na obraz, priklicala bo veselje v srce, zasrbele vas bodo pete in bomo zapeli:

Polka je ukazana, tla so namazana, hoj, hej; hoj, hej, kaj bo pa zdej.

Če bo pa res tako lušno, recite bratje in sestre, pa gremo se enkrat na piknik na Travnikarjevo farmo. Tam bomo, bratje, zapeli:

Alegro, lustig, hopsasa, Travnikarja Bog živi, že velja!
Odbor dr. Marije Pom.

PODRUŽNICA ŠT. 24 S.Ž.Z. La Salle, Ill.

Uljudno vabim vse članice naše podružnice, da se kar je mogoče v velikem številu udeležite prihodnje redne mesečne seje, ki se bo vršila v nedeljo, dne 3. avgusta v navadnem prostoru ob 3. uri popoldne. Seja je važna, ker imamo za rešiti več važnih stvari. Prosim, udeležite se seje, kolikor vam je največ mogoče.

Sesterski pozdrav,
Mary Kastigar, tajnica.

VSI NA PIKNIK "LILJE" V NEDELJO! Milwaukee, Wis.

Pravijo, da se mra na stara leta človek še marsikaj nauči, zato tudi jaz s temle poskušam napraviti en dopis, ki je prvi v mojem življenju. Povedal bi rad, da bo društvo "Lilija" po več letih vzgizorilo in čeden in vesel piknik. To bo v nedeljo, 3. avgusta, a Gazvodovi farmi, o kateri že vsi prav dobro vedo. kje je. Saj veste, da je bilo tam zbr-

no lansko leto polovica slovenskega milwaukeeškega prebivalstva, ko je obdržavala organizacija Slov. Doma tam svoj piknik. Kaj takega bi bilo seveda za nas malo grešno pričakovati, ali ker vemo, da ima društvo "Lilija" prav veliko svojih prijateljev in znancev, zato vse te prav uljudno vabimo, da nas obiščejo 3. avgusta. Ravno tako apeliramo na vsa naša sosedna prijateljska društva, da se spomnijo na nas. To bo dan poln veselja in zabave za nas vse stare in mlade. Slabi časi so res, to občutimo vsi. In prav zaradi tega potrebujemo tesnejših vezi. Snidimo se skupno in pozabimo za en dan vse naše zlo in nadloge. Člani društva Lilija so se še vedno polnoštevilno udeležili svojih društvenih priredb, kakor tudi drugih društven. Povsod je članstvo tega društva številno zastopano. Zato s sigurnostjo pričakujemo lepe udeležbe. Posebno še tudi, ker se je zadnje čase članstvo močno pomnožilo, ker se sprejema tudi oženjene in ženske.

Zatoraj snidimo se vsi skupaj, da se medsebojno pri "fletni" zabavi spoznamo bližje in pa da damo društveni blagajni malo priboljška. Naš cilj 3. avgusta naj bo: Gazvodova farma.

Dvanajstletni člani Lilije.

TO IN ONO.

NOVI GUVERNER ZA FILIPINSKO OTOČJE

New York, N. Y. — Nicholas Roosevelt iz New Yorka je bil te dni imenovan od predsednika Hooverja za novega guvernerja Filipinskega otočja.

ZA OSEMURNI DELAVNIK V NOVI ŠKOTIJI

Sydney, Nova Škotija. — George S. Harrington, minister za rudarstvo in javna dela, izjavlja v svojem poročilu, da bodo jeklarski delavci v Novi Škotiji dobili v teku leta stabilen osemurni delavnik, ki bo legaliziran in uzakonjen.

BANKA OROPANA

Hillman, Mich. — Dva bandita sta ponoči ugrabila na domu bančnega blagajnika Wm. Niergarth ter jima je pod prettnjo moral iti odpreti Montmorency County Savings Bank. Kjer sta ukradla \$15,000.00 in neznanu kam pobegnila.

New York, N. Y. — Več

kakor 160 taxicab voznikov je bilo zadnje tri dni odslovljenih radi tega, ker radi velike vročine niso bili oblečeni po predpisih hotelirjev.

— Cairo, Egipt. — Egiptovski nacionalci, ki so nasprotni sedanji vladi, so imeli skrivno politično sejo. Kakor izgleda, se pripravljajo za nastop, kakor ga je vprizoril Gandhi v Indiji.

Končal bi rad. — Kaj pa delaš, Janez?

— Neumno vprašanje. Voz barvam.

— A čemu tako hitiš?

— Rad bi končal, preden zmanjka barve.

Lahka naloga. — Prijatelj, povej mi, kako najhitreje se šteje roge 300 volov.

— Ne vem.

— Tepee, seštej noge in deli to število z 2.

Mučnik. — Milostiva, gospod leži onesvečen v salonu. Pri glavi ima veliko škatlo z računom.

— Hvala Bogu, da so mi končno prinesli nov klubok.

Zapravljivka. — Dragi možiček, danes sem kupila nov barometer. — Proč vržen denar! Ali ti ni dovolj moj revmatizem?

Dobro znamenje. — Ne vem, kaj je moji ženi, čisto se je izpremenila, — je nekdo pripovedoval.

— Bodite veseli, — je pristavil drugi.

Ni ga doma. — Jetniški paznik obsojencu na smrt: Neki časniški poročevalec želi govoriti z vami. Kaj naj mu rečem?

Jetnik: Prosim recite mi, da me ni doma!

Izvedel je. — Včeraj sem se sprl s svojo ženo in pri tem končno vendar ugotovil, kdo je gospodar v hiši.

— Kdo pa?

— Ona.

Psiholog. — Redar na križišču, kjer pokaže gospod iz avtomobila z roko na levo, dama pa na desno: Kaj pa je? Kaj se hočeta ločiti?

Skromni Gašper. — Sodnik: Tatvino ste zelo spretno izvršili!

Gašper: O, gospod sodnik, jaz sem skromen človek in me potrebujem hvale.

V obrambi lastnine. — Kaj vi trdite, da žlice niso moja? — se je jezila gospodinja. Pogledajte, tu vendar stoji vrezano "Restavracija Zvezda", kamor je včasih hodil moj mož ob edovat.

Boginja zmage. — Oče, zakaj so stari Grki zmago predstavljali vedno v podobi ženske?

— Kadar boš oženjen, boš to že razumel.

Katoličan brez katoliškega lista, je kakor vojak brez puške!

RUDEČA PAPIKA V PUEBLO

(Konec.)

Toda vsi pa, ki so bili tam so imeli en namen, da pomagajo mlademu društvu do finančne ga uspeha. Alegorija je pa bila pravi fijasok. In tako je prišlo do nesporazuma še isti večer in padale so neljubne besede med člani in vodjo. In tako je med člani vrelo potihoma naprej. Pametni možje so pa pri novemu društvu kaj kmalu opazili, da je izobraženec vrlo slab vodja. Prišli so skupaj na sejo in se pomenili. Izobraženec so pa dali odhodnico. Novo društvo pod novim vodstvom prav vrlo napreduje in člani so se oddahnili. Zadnje nedeljo so imeli svoj prvi piknik, radoveden sem, je li tudi "kritik" tja prišel?

Pri novem društvu mu ni uspelo; treba bo napeti druge strune, in zopet zašepete, treba je udariti po vplivnih možgih, češ, oni so mi krivi. Te je treba očrniti, treba jim je peruti pristriči in med nje prepri zancetiti. In čakal je prilike. Prišel je dan Prešernovega koncerta. Dne 8. junija je imel pevski zbor Prešeren enega izmed najboljših koncertov in le čuditi se je treba vztrajnosti pevskega vodje in ostalih članov pevcev, da zamore slovenski delavec, neizvežban pevec, kaj takega prirediti. Vsa čast vam pevcu in pevke Prešerna, le tako naprej.

Na koncert je pa prišel tudi pueblski "kritik", izobraženec, ne iz spoštovanja do Prešerna, ampak iz sovraštva do nekate-

rih članov. In vzel si je na piko pevovodjo Germa, češ, tega moram najbolj upiliti. In napisal je v slovenskem časopisu dolgo-klobaso ter našteval na dolgo slabosti, pogrške in neizvežbanost pevcev in pevke, o neuspešnem koncertu, o nezmožnosti pevcev in pevke, sveda fijasoko celega koncerta je pa bil nezmožni pevski vodja. Kritik je vse to napisal iz hudobije; slovenska javnost v Puebli, katera je bila pričujoča, ve, da je bil koncert nekaj izvrstnega, nekaj lepega. In tudi kritik ve, ali on tega neče pripoznati, kajti očrniti hoče pevce, posebno pa pevskega vodjo, kajti "kritiku" ni pri ljubljen menda zato, ker hodi v cerkev, ali pa morebiti zato, ker sta oba prišla iz Zapeške Globeli, kot jo on kliče.

In prišla je nova maša, in zopet je bil Prešeren napro-

šen, da poje latinsko mašo. In Prešeren se je zopet odzval. Zakaj pa tudi ne, saj je pel za sina slovenskih pionirjev. In to zopet ni bilo po volji izobražencu "kritiku" in udaril je zopet po Prešernu v slovenskem časopisu, češ, da klub ne bi smel nositi imena Prešeren, ampak bi si moral nadejati ime sv. Cecilije, zato ker baje poje v cerkvi. Kajti slovenski pesnik Prešeren ni baje ljubil cerkve in bil preganjan od cerkve. Mislimo, da je "kritiku" jako malo poznana zgodovina. Klobasa dalje, kje in kaj bi moral Prešeren peti, po njegovem mnenju samo tam, kamor spada kritik, trobiti v njegov rog, pa bi bila domovina v cerkev, ali pa morebiti zato, ker sta oba prišla iz Zapeške Globeli, kot jo on kliče.

In prišla je nova maša, in zopet je bil Prešeren napro-

šo igro v Puebli si doigral, narod te je spoznal, kaj da si. Narod ti ne veruje, narod te pomiluje, ker si tako velik duševni revček. "Kritiku" bodi enkrat za vselej povedano, da drži prste v stran od Prešerna. Kajti drugače se lahko nekega dne pripeti, da jih boš dobil po prstih.

Prešeren je bil ustanovljen zato, da goji slovensko popevko v tujini, da razveseljuje svoj narod ob raznih prilikah, ne oziraje se na njih prepričanje, ne oziraje se, ako je ta ali oni črn ali bel. Vso politiko in vero pusti Prešeren pri miru vsakemu posamezniku, kajti to je njegova privatna zadeva. Zato pa Prešeren poje na slovenskih prireditvah, poje na pogrebi, poje vsepovsod, kamor je povabljen in ako mu čas dopušča. In tako bo peval še dalje ter razveseljeval slo-

venski narod v Pueblo. Peval bo dalje tudi še Alelujo in Sveto Noč, ako bo za isto naprošen in ako bo čas dopuščal. Pri tem bo pa še vedno nosil ime slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Kajti pevsko društvo Prešeren je slovenska prosvetna in pevska organizacija, katere namen je gojiti petje med svojim narodom. Po tej poti Prešeren koraka že 24 let in korakal bo tako še dalje, čeprav ga izobraženec imenuje za "nazadnjaškega".

Izobraženec tudi ni nič kaj po volji dobro poznani hrvatski narodnjak John Butkovich. Menda mu je nevoščljiv, ker je jako popularen in sveda taka popularnost diši tudi "kritiku", ampak človek si mora tako zaupanje naroda prislužiti, mora za narod delati, mora narodu služiti, ne pa zabavljati čez narod, kakor dela to

pueblski "kritik". "Vsaka nova maša je dokaz ljudske nevednosti, ljudskega nazadnjaštva, kajti z vsako novo mašo je narodu odvzeto človek, ki bi utegnil biti koristen zanj."

Tako piše v slovenskem časopisu pueblski "kritik" o civilizaciji naroda. Vsak oni, ki veruje v deset božjih zapovedi, bito revše srednjega veka in je on, kritik, ki ne veruje v vse to, in veruje le, da je njegovo pravi pradedni sorodnik opio. torej svobodno ti bodi, ako hočeš ti opico za svojo sestrico pa jo imej. Po mnenju "kritika" je vsak oni, ki se posveti duhovniškemu stanu, neveden bedak, in le tisti, ki se posvetijo v duhovniku, je nekaj vrednega. Pa naj bi se pueblski "kritik" (Dalje na 4. strani.)

SVETILNIK

katoliškega shoda.

Urejuje Rev. Bern. Ambrožič, O. F. M.

ga spomin časte vse katoliške narodnosti. Pokažimo drugodcem, koliko držimo do naših velikih mož, posebno še do velikga Barage, ki je eden največjih med Jugoslavlani.

Torej si določite ta dva dneva za Baragovo proslavo in naj vam bodo izključno določena samo za to. Pozabite na drugo tedaj — pripravite se samo za to veliko manifestacijo.

Natančnejši program je priložen na drugem mestu. Prečitajte ga ter si uravnajte svoje zadeve tako, da boste lahko prisostvovali vsem točkam programa.

Odbor.

Istotam beremo tudi sledeče:

Program Baragove proslave.

Ako v zadnjih dneh ne pride vmes še kaj drugega, bo oficijalen program te velike slavnosti sledeči:

Sobota, 9. avg.: Pred deveto uro zjutraj: Zbiranje romarjev v Marquetteu.

Ob 9. uri: Pontifikalna sveta maša. Daruje škof Nussbaum. Poje slovenski pevski zbor iz Calumeta. Pridiga v slovenskem in angleškem jeziku. Pridiga Rev. J. J. Oman.

Po sv. maši: Obisk Baragove grobnice. V grobnici ležita še dva druga slovenska škofa, Mrak in Vertin.

Opoldne: Lunch in potem majhen sprehod po mestu.

Popoldne med drugo in tretjo uro: Odhod na Calumet. — Vsi romarji se zberejo v dvorani slov. cerkve sv. Jožefa, kjer se bo serviral prigrizek, odločila prenočišča za goste in podala navodila za drugi dan.

Ob pol 8. uri: Pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim.

Nedelja, 10. avg.: Ob 10. uri zjutraj: Slovesna sv. maša. Ker škof Pinten najbrž ne bo mogel priti, bo imel sv. mašo Msgr. Ogulin iz St. Paul, Minn. Špalir od župnišča do cerkve

tvorijo Kolumbovi vitezi četrtega razreda in odbori društev z zastavami. Pridiga p. Odilo.

Po sv. maši: Kosilo.

Ob 1. uri popoldne: Zbiranje romarjev pred slovensko cerkvijo in odhod na Eagle Harbor.

2:30 pop.: Začetek zborovanja z govori in petjem. Gl. govornika v slovenskem jeziku bosta Rev. J. Cherne iz Sheboygana in Mr. Grdina iz Clevelanda. Po zborovanju bo podeljen izpred cerkvice, katero je Baraga postavil, blagoslov z Najsvetejšim. Potem prosta zabava. Na razpolago bo pečena jagnjetina in druge slaščice.

V mraku: Odhod na Calumet in posej Baragove razstave v Morrison šoli na 8. cesti. Konec programa.

Dovolj bo aktivnosti v teh dveh dneh, da ne bo nikomur dolg čas. To bo zelo redka slavnost. Udeležite se je torej vsi, stari in mladi. Come one — come all!

(Kateri se bodo peljali z vlakom, si bodo uravnali svoj odhod in prihod po železniškem času.)

V istem listu beremo tudi ta-le odstavek iz Baragovega življenja:

Poznajmo Barago in njegova dela.

Na Bobrovem otoku (Beaver Island), kjer je bila majhna misijonska postaja, so zgradili cerkvico iz vejčja in šajk. Barago ni plašila nobena nevarnost. Često se je podal na 50 ali 100 milj dolgo pot; sam, brez spremljevalca je potoval in to v vsakem vremenu. Po zimski potoval v krpeljah in prenočeval, tudi več noči zapored, v gozdu ob najhujšem mrazu. Baraga je na teh potovanjih večkrat komaj za las ušel smrti. Leta 1849 bi se bil kmalu utopil v silnem viharju

na Huronskem jezeru. Januarja 1851 ga je zalotil na potu hud snežen vihar. Sam, brez vodnika, je gazil po visokem snegu neprenehoma nad 20 ur v gozdu, dokler ni končno dospel do neke kočice, kjer si je odpočil.

Velike so bile misijonske težkoče, toda še večja je bila požrtvovalnost mladega duhovnika. Samo da krsti enega otroka, je prehodil po 50, 75 ali še več milj. Leta 1847 se je vračal iz Fond du Lac, Wis., v L'Anse, Mich. To pot je imel seboj vodnika. Toda nista še prehodila pol poti, ko mu vodnik oboli. Baraga si oprtja vso prtljago nase in pomaga vodniku hoditi. Po noči je celo noč bdel pri ognju, da mu ne bi zmrznili oslabei tovariši. Celih sedem dni sta tako potovala po gozdu in končno vendar srečno prišla domov.

Iz L'Anse je začel oskrbovati misijonske postaje na Eagle Harbor in Copper Harbor. Na Eagle Harbor, kjer bomo letos proslavili njegov spomin, je maševal, predno so postavili cerkev, v hiši gosp. Mike Smitha, kjer danes stoji prodajalna Foley & Smith.

Tisti čas so začeli prihajati beli ljudje na gorenji polotok, kjer so odkrili bogate žile bakra. Nemci, Francozi, Angleži in pozneje Slovenci so se začeli naseljevati po raznih naselbinah. Baraga je oskrboval poleg Indijancev tudi vse druge katoličane in njegovo delo se je podvojilo. In pri vsem tem obilem delu je Baraga postopal jako premišljeno. Indijance je navajal k stalnemu življenju, jih učil pisati in brati tako, da niso njegove propovedi ostale samo trenutni uspehi. Ko je po silnih naporih v enem kraju uredil krščanske občine, je pohitel drugam, po novih potih iskat novega dela, novih naporov.

Čuditi se moramo, kako je

Baraga ob tolikem delu še mogel prijeto za pero. In vendar je prav v onih letih napisal celo vrsto knjig. Njegovo največje delo, katero je posebno znano tudi drugodcem, je bila slovnica in slovar v indijanskem jeziku v Chippewa narečju. Koliko truda je imel, predno je mogel kaj takega ustvariti! Indijanci namreč do tedaj še niso imeli pisanega jezika; on jim je istega ustvaril in jih potem učil pisati in čitati. Potem je sestavil v čipevščini molitvenik in življenje Zveličarjevo. Izdal je tudi molitvenik v Ottawa narečju. — Obe knjigi sta se tiskali v Parizu.

Leta 1844 je izdal Blaznik v Ljubljani njegov molitvenik v slovenskem jeziku, "Slate jabalka" in kratko potem "Pre-mišljevanje o štirih poslednjih rečeh", že leta 1837 pa je Blaznik izdal njegovo knjigo "Geschichte, Charakter, Sitten, Gebräuche der nordamerikanischen Indier" v nemškem jeziku.

Leta 1836 je Baraga prvič potoval v Evropo. Glavni namen tega obiska je bil, da pridobi kaj več duhovnikov, ki bi šli z njim in mu pomagali pri misijonskem delu. Tedaj je obiskal tudi Doberniče in je pridigal v Ljubljani. Seboj v Ameriko je potem vzel svojo sestro Antonijo, ovdovelo pl. Hoffern, da bi stanovala z njim in vodila gospodinjstvo. Toda ni se mogla privaditi njegovemu skromnemu življenju. Ni dolgo vztrajala pri njem ter se je kmalu zopet povrnila v Evropo. Pri povratku v domovino ji je napisal sledeči akrostihon v sedmih jezikih:

Angel Boshji naj te vedno spremlja,
Nie verlasse Dich des Him-mels Schutz,
Tuta sis et salva in aeternum,

Observez toujours la loi de Dieu,
Nuovo sempre sia il Vostro zelo,
Imitate the Saviours holy life,
Angwamisin, mino bjmadi-sin.

Baraga je bil zelo krepkega zdravja. Brez tega bi seveda ne mogel prenašati napore in težkoče v divjini. Za svojo osebo ni potreboval skoraj nič. Bil je popoln abstinent in tudi meso leta in leta ni pokusil. Ko je bil že škof, je imel pri sebi mladega, energičnega francoskega duhovnika, Bourion-a, ki je pa vztrajal ob njegovi hrani samo en mesec. "Ali vas nisem vprašal, če hočete jesti z menoj? In ste rekli, da hočete," mu pravi Baraga. "Seveda, toda nisem vedel, da bomo imeli pri vas krompir trikrat na dan, praženi za zajutrek, kuhani za kosilo, pogreti za večerjo" — je bil odgovor Bourionov, zelo značilen za skromnega škofa.

Ko je bila dograjena cerkev na Eagle Harbor, katero bomo prihodnji mesec obiskali, je pisal Baraga o njej: "Cerkev je velika in krasna z udobno hišo za misijonarja zraven."

Leta 1853 je postal Baraga škof in s tem se pečenja nova doba njegovega življenja. Do tedaj je spadal gorenji polotok pod detroitsko škofijo. S pismom z dne 29. julija 1853 je apostolska stolica ustanovila vikarijat Gorenji Michigan. Barago pa postavila za vikarija in ga imenovala naslovnim škofom amyronijskim. 1. nov. ga je v Cincinnati posvetil v škofa nadškof Purcell ob asistenci detroitskega škofa Lefevre in škofa iz Milwaukee Henni. Še sta ohranjena pastirska lista, kotera je novoposvečenec poslal vernikom. Eden je pisan v angleškem.

(Dalje na 4. strani.)

Slovincem v Chicagi in okolici

se naznanja

Otvoritev novega slovenskega podjetja

PRALNICE

"PILSEN LAUNDRY"

na 1158 West 18th Street, Chicago, Illinois

Priporočamo se vsem cenjenim Slovenkam v Chicagi in okolici

Delo prvovrstno! Postrežba točna in zanesljiva! Delo garantiramo!

Ako želite pridemo po perilo domov in vam ga tudi pripeljemo nazaj

20% popusta, ako sami prinesete in pridete sami iskat

Izvršujemo: **MOKRO, SUHO in "FLAT WORK"**

Kadar rabite, pokličite Telefon: **CANAL 3500**

FRANK HORVAT, preds.

JOHN STARC, podpreds.

JOHN STAYER, blagajnik

Gospodin Franjo

ROMAN.

Spisal Podlimbarski.

Rasla jabuka Ranku pred dvorom: srebrno stablo, zlačene grane, zlačene grane, biserno lišče, biserno lišče, merdžan jabuke; po njoj popalo sivo golublje —

Vse se krasno ujema!"

Vilar je okrenil obraz k Daničinemu ušesu. Začutila je njegov topli dih na svojem licu in igla ji je zastala. Pred očmi ji je migljala njen Ranko na prtu a gospodin Franjo si je ob njeni glavi želel, da bi bil sam z deklico, ki ume v svojo umetnost spravljati svojo ljubezen.

Ko se jim je zdelo, da so dosti olaskali lepo ročno delo, so izpregovorili o nesrečnem Jovicu, ki tako dolgo čaka sodbe. Potem so začeli razpravljati o splošnem položaju v zasedenih pokrajinah in Vilar je pravil, kakšne sitnosti mu nastajajo z delavci.

Zmračilo se je, in Bajičeva mati se je poslovila. Inženir je ostal pozno v večer pri Hrenovih. Drugo jutro je pri zanzanju dneva zapustil Tuzlo.

43.

Začela se je zima. Zmrznilo je blato, voda, vsa zemlja je okamenela. In na to ogromno grudo je padal sneg; težko se je pritiskal k njej. Gozdi so se upogibali pod sneženo odejo, smrečice ob poti so se pod snegom, naltlačeni nanje, zdele podobne zakulencem, belim medvedom, turškim ženam in drugim fantastnim bitjem. Vilar je hodil po planini, nadzoroval in vodil dela, spadajoča v njegov delokrog, streljal divjačino, gledal, kako so frčali hlodi po žlebovih v dolino. Ugajalo mu je zimsko delo, sprijaznil bi se bil s svojo usodo, da mu niso provzročali delavci s svojo neugnano nezadovoljivostjo velikih skrbi in ježav.

Na zadnji plačilni dan meseca decembra bi bili drvarji do mrtvega pretepli paznika Gajerja, da ga ni rešil Vilar. V kolibi sta izgubila dva koca, in sicer Konjhodžičev in še nekega drugega Turka. Nekdo ju je ukradel in odnesel in treba ju je bilo plačati. Gajer je pri zadnjem izplačevanju v letu zahteval poleg pavšala za obrabo koev tudi odškodnino za oba izgubljena komada, ki je bila za drvarja dosti občutna. Kakor bi jima podtaknil kdo ogenj v streho, tako sta zahrumela Turka, ko sta zaslišala, da jima odtegnejo toliko denarja. Zanju se je zavzel Tunguz in mnogi drugi, rekoč, da tesač ne more tičati vedno pod odejo in jo stražiti; samo opoldne in zvečer sme v kolibo, kako naj pazi na svojo stvar; plača naj paznik, ki se greje ves dan v kolibi in je najbrž sam spravil pogrešana koca v stran. Beseda je dala besedo in preden se je Vilar dobro zavedel resnosti položaja, so drvarji že s pestmi navalili na Gajerja. V trenutku, ko je ta, ogrožen od vseh strani, zagrabil za revolver, da ustrelj o nega, ki mu je najbliže, je skočil Vilar in potegnil svoj revolver. Drvarji so obstali okameneli zavedajoč se nasilnega. Okolnost, da je gospodin Franjo posegel v spor, je liki mrzla livajica udarila na druhal.

"Ne omadežujte si rok, ne prelivajte krvi, bratje! Bog jo je dal in Bog sam naj jo vzame!" je z ubitim glasom miril Trkulja. Brhki Batinič pa je skočil pred paznika ter zavihel desnico; gradila in podirala bi ta krepka desnica, ko bi odločevala telesna moč. "Evo mene, ako si žejen nedolžne človeške krvi! Piškavega oreha ni vredno življenje v taboru, kjer se nahajaš ti, pasja duša!" je s preletnim glasom zavpil ter razgalil prsi. "Ustrelj me, lopov!" Prihuljeni nasmeh, ki mu je razsvetil raskavi obraz, je pričal, da hoče obrniti kočljivo in resno stvar na šaljivo stran, kar se mu je tudi posrečilo.

Gajerju je omahnila roka z revolverjem. Gubančil je čelo, bliski jeze in sovraštva so mu švigali iz oči. Vilar je poravnal preporno stvar. "Koca nista vredna tolike rabuke," je mirno rekel, vtakniviš orožje v tok. "Kdo ju ima na vesti, tega ni mogoče dognati, zato ju plačam sam."

Odhajajoč je zopet slišal slavoklice na sultanu in pa staro graničarsko bojno pesem o puški drobni in tihoti grobni, o rani boleči in krvi rdeči.

Par dni pred novim letom je jahal zopet v Tuzlo po opravkih. Spotoma se je ustavil v hanu ob Spreči, da obračuni s Samoljmom za mesec december. "O gospod inženir, kakšne stvari se gode pri nas!" je zastokal žid in zaplahutal s kaftanom. "Udarec za udarcem, trije zapored! Božjast naj me vrže, če ostanem čez svoj čas v tem prokletem kraju!"

"Bog pravični! Vendar ne boste bežali sedaj, ko ste bosenski vlastelin —!"

"Vse prodam in se vrnem na Ogrsko. Extra Hungariam — kako se že pravi tisto?"

"I — kakšni udarci so vas zadeli?"

"Predvčerajšnjim sem moral iztrresti dva zaboja konzerv za prežganko v Sprečo. Plešneti so začele, in veste, milostivi gospod, kaj takšnega ne dam, da bi užival človek, čeprav je drvar. Ne pusti vest, pa je! To je prvi udarec."

"Kakšen je drugi?"

"To noč so vdrlj hajduki v Etelkin kurjak in vse so odnesli, kar je bilo tam perutnine. Etelka se je onesvetila, ko je davi za gledala takšen pokolj. Vsenaokrog so ležale odrezane kurje in purje glave, vse se je cedilo krvi. Nemudoma sem jo moral pustiti v Tuzlo."

"Mati nebeška — onesveščeno?"

"Osvetila se je zopet, a prevzele so jo takšne slabosti od živčnega pretresa ali kaj, da je mahoma sedla na voz. 'Sami-leben, moje življenje visi na lasu, jaz moram k doktorju!' je rekla. In se je odpeljala. Kaj hočete — ženska glava! Stroški bodo občutni. Doktor ji pogleda na jezik, jo potipa za žilo, potem poreče: 'Vzemite mrzel obkladek, go spa!' — a ona nato: 'Mrzlega ne preneseš, zapišite topel obkladek!' — 'Onda vzemite toplega in brom pijte! Ta vas pomiri. Napišem vam recept.' In za takšno zdravljenje mu odrine debel bankovec. Ne veste, kakšna kavalirka je moja Etelka."

(Dalje prih.)

SVETILNIK

(Nadaljevanje s 3. strani.)

drugi pa v indijanskem jeziku. V svoji knjigi "History of the diocese of Sault Ste. Marie and Marquette," katero je spisal Rev. A. J. Rezek, župnik na Houghtonu in ki je najpopolnejša, dosedaj izdana knjiga, opisujoč zgodovino slovenskega duhovništva v Severni Ameriki, je pisatelj doslovno odtisnil ta pastirski list, ki je pravcati unikum.

TRAGEDIJA NA DOLENJSKEM

(Nadaljevanje s 1. strani.)

njemu, ga pograbil za vrat ter nagnil čez ognjišče. Naslednji trenutek je zamahnil z roko ter nečaku prerezal vrat; da se je kakor bi trenil, zgrudil smrtno ranjen pod peč.

Ob grozi, ki je nastala v hiši, se je posrečilo Martinu pobegniti. Za njim je hitela tudi domača dekla Angela Jeračeva, ki je opazovala vse dejanje ter alarmirala sosedo. Besni varuh je takoj prihitel nazaj v hišo ter iskal še novih žrtev. Skušal je zajeti obe deklici Reziško in Tončko, ki sta mu pa k sreči pravočasno pobegnili.

Grozni zločin se je odigral okrog 10. ure zvečer. Takoj za tem so prihiteli sosedje, okrog 6 moških, ki so pobesnela zločinca ukrotili ter ga ob 1. ponoči sami odpeljali v Novo mesto v zapor. Med življenjem in smrtjo visečega Antona Kosa pa so prepeljali v bolnico usmiljenih bartov v Kandijo z vozom, ki ga je dala na razpolago soproga okr. glavarja ga. Krajskova.

SLABA LETINA SE OBETA

Washington, D. C. — Po poročilih urada za poljedelstvo je letošnja letina silno prizadeta radi suše. Vročina zadnjih tednov, ki je zlasti zadela osrednji zapad, je zadala hud

udarec letini. Na pridelke je vsled silne vročine padla neke vrste rja, katera silno upliva na razvoj poljskih rastlin in vse ostane v nekem zaniker-nem stanju. V državi Illinois in Missouri je zlasti hudo prizadeta koroza.

— Calcutta, Indija. — Ženske, 60 po številu, so zabranile parado, katera bi se imela vršiti po glavni ulici v Calcutti s tem, da so se posele na ulice in tam sedele celih dolgih 10 ur.

— Brule, Wis. — Earl Wilson, 27letni farmar, stanujoč v tukajšnji bližini, je bil te dni od strele ubit na mestu. Osem drugih oseb, ki so se nahajali pri njem na obisku, pa je več ali manj ožganih od strele.

ŠIROM JUGOSLAVIJE

Z nožem.

V Mariboru v Kolaričevi gostilni se je začel prepir med delavci in vojaki. Pri tem je delavec Franc Lindental, ki je bil najbolj glasen, zabodel kaplarja 45. p. p. Ivana Fabjančiča z nožem v prsa. Nož je prišel skoro do pljuč in rana je nevarna.

Šmarje pod Ljubljano.

Župna cerkev je bila deležna v zadnjem času raznih pravil. Prenovljena je bila zakristija, popravljene orgle, sedaj prenavljajo streho zvonika in kot se čuje, se bo po skrbi g. dekana kmalu uredilo še nekaj nujnih reči.

Nesreča.

Hudo se je ponesrečil v Trbovljah delavec Ivan Turek. Delal je na dnevnem kopu in prival vozičke po tirih. Prišel je med vozička, ki sta ga stisnila in mu, kakor pravijo zdravniki, popolnoma zdrobila prsni koš.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Nočejo umreti, ti šmenti . . .

Pri Prosveti se dosti ne pozna, pa se le pozna, da je še! urednik na obisk v stari kraj Kvaliteta duševnih proizvodov je precej ista, za nekaj odstotkov morda slabša le, ker je pač — nadomestilo — Ersatz. Tudi kaki članki so le nadomestilo, da je pač nekaj tam.

Katoliški duhovnik je slekel plašč, ga podaril revežu, se prehladil, dobil pljučnico in umrl. Vse dejstva. Sedanj — Ersatzmann pri Prosveti meni na to storijo: "Časopisje ga (duhovnika) je zelo pohvalilo. Vsi duhovni pa nočejo umreti na ta način." Šmenti šmentasti, da nočejo, in nočejo, ko bi jih pohvalila celo Prosveta, če bi izginili na ta način. Vsaj za rdeče duhovne za zemeljska nebesa bi ta nebesa nastopila, in to bi bilo glavno, drugi pa, ki slišijo o teh nebesih od teh rdečih pridigarjev, pa lahko še počakajo, ako hočejo in so dosti trdni v "veri", saj dočakali nebes ne bodo. Rdečih nebes ni in jih ne bo, za rdeče pridigarje pa tudi ni nebes, ker "vsi duhovni nočejo umreti na ta način." Šmenti, da nočejo in nočejo.

Malo balzama.

Balzam je hladilno mazilo, to ve vsakdo. Tudi sree včasih

potrebuje kakega hladilnega mazila, balzama, kadar v srce peče. Vsaj prva skupina izletnikov S.N.P.J. je bila baje sijajno sprejeta, ampak "Slovenec" je ni pozdrvil in se je predzrnil celo povedati, kdo so, in tudi sami povejo, kdo so in kaj so. To peče, da se dopisnik ne more dosti izkazati nad tem "Slovencem".

V Belgradu pa je zlet Sokolov. Nekaj teh Sokolov je tudi prišlo, da se udeležijo zleta, prišlo namreč iz Amerike.

Dopisnik v Prosveti poroča: "Prva skupina je prišla v četrtek zvečer. Na ljubljanski postaji je pozdravil izletnike le — postajni načelnik, gospod Ludvik Sokolov, da bi pozdravili Sokole, ni bilo.

Ali vidite razliko v sprejemih?"

To je vrlo hladilen balzam za svobodomiscelece ko so ti grdi ljubljanski klerikalni purgarji ranili njih srca.

Zato dopisnik še dalje maže sree z balzomom, ko pravi:

"... Ta sodrug nam je prišel povedat, češ, napišite Prosveti, da bodo videli, kako delavci sprejemajo delavce in kako Sokoli sprejemajo Sokole . . . In da naj se svoji vedno obračajo le na svoje . . ."

Čemu potem toliko jeze nad klerikalci?

RUDEČA PAPRIKA V PUEBLO

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Šmentil nekoliko spomnil, zamislil naj bi se v svoja mladostna leta, pogleda naj nekoliko nazaj v svojo rojstno vasico tam v Zapeški Globeli (kakor jo o. imenuje), spomni naj se na revno kočjo svojih staršev. Zmislil naj se, kaj je bila največja in vroča želja njegovega očeta in matere. In spomnil se bo "kritik", da je njegov dobri oče garal in delal noč in dan, da je toliko prislužil, da je zamogel šolati svojega sina.

Spomnil se bo "kritik", da je dal njegov oče edino kravico iz hleva, da je zamogel vzdržavati sina v višjih šolah. In sin je zdelal vse višje šole, šel je celo nekaj mesecev v lemenat, kajti želja staršev je bila, da sin postane duhovnik. Toda sin se je temu stanu izneveril. Mi mu za to nič ne zamerimo, kajti za duhovski stan nima vsak poklica.

Zamerimo mu pa za to, ker on kot izučeni študent je imel vse prilike in pogoje za boljše lepše in koristno življenje, imel je najlpešo priliko koristiti svojemu narodu, toda tega on ni storil, narodu ni še koristil nikjer, ne onkraj oceana in ne tukaj; sam sebe je zavrgel med staro šaro, katere niko ne pogleda. Besede, katere je zapisal o novi maši in o odvzetemu narodovemu človeku, popolnoma spadajo njemu in ne njegovemu življenju. Kajti on kot visokošolec je imel vse pogoje, da deluje za narod in obenem in istem času tudi kaj dobrega zase, toda te prilike ni dobabil, zavrgel jo je, kajti njemu delo ne diši,

postal je svetovni vandrovec, ki vandra vse svoje življenje iz kraja v kraj, in povsod pustil bridke spomine za seboj. Ko bi njegov oče takrat, in s. sina pošiljal v šolo, slutil, da bo postal iz njegaja, bi ga gotovo rajše pošiljal v sosednjo gorico kamenje tolči.

Da, pueblski "kritik" je postal svetovni vandrovec. Vandra in vandra iz kraja v kraj, kjerkoli je bil, mu ni bilo volji. Socialisti so pri njem premalo socialistični, komunisti premalo komunistični, narhisti preveč pohlevni, drugo besedo, "kritik" sploh ne ve, kaj hoče. In sedaj, 17 letih je pa privdral v Pueblo, v to nazadnjaško Pueblsko Oh, kako je vse to nazadnjaško, čuje, čuje! Pevsko društvo poje ob ta velikih praznikih v cerkvi. Oh, to je narodni greh! Pevovodja je podpredsednik katoliške jednote, kakšna sramota je to za puebsko društvo. Pueblski slovenski sin je postal novomashnik, oh, kakšna narodna sramota je to! Slovensko ljudstvo ka-

trumoma hiti v cerkev ob me deljah, oh, kako srednjeveško je to! In vso to nesrečo bi pueblski "kritik" lahko odvrnil od naroda, ali ta zabiti narod ga noče, pa ga noče postati. Zaletaval se je v glavoskozi zid, napihoval kot žaba in slednjič počil. Njegova igra v Pueblo je doigrana!

Mi svetujemo na duši bolnemu "kritiku", da naj se vzdrami iz duševnega spanja, ima vendar že skoraj pet let živ. Pomisli, da imaš družino za preživljati, ta te sedaj potrebuje. Poprimi se dela, kristnega dela!

Zabavljanje čez slovenski narod v Pueblo pa opusti, ako hočeš živeti med nami. Ako pa misliš, da ti to zabavljanje kaj nese, potem pa še zabavljaj. Dvomim pa, da ti kaj nese, kajti dogodki zadnjih dni, ki so se godili okoli tebe, pričajo, da ti zabavljanje ne nese nič. Vidiš, kako je človeku hudo, kadar vse prijatelje od sebe izžene.

Daj "Zvonko", daj! Vzdrmi se! Saj jih imaš do malega že petdeset! Morebiti te sprejema pamet! In tedaj se je oklenil obema rokama!

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

LOUIS J. ŽEFRAN

1941 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Phone: Roosevelt 3408

Na razpolago noč in dan!

— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. Mrtvašna kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

POSTAVNE LISTINE

za tu in stari kraj vam napravi

Anton F. Kozleuchar

— JAVNI NOTAR —

TISKARNA

vstopnice, plakate, pravila, listine, pisemske papirje, kuverte in drugo, vam najceneje napravi

ANTON F. KOZLEUCHAR

419 - 51st Avenue,

West Allis, Wis.

V NAJEM

se odda malo udobno stanovanje. Več se izve pri Fr. Remshaku, 635 Penna Ave., Sheboygan, Wis.

Rojakom se priporoča

FRANK ERMENC

Funeral Director and Embalmer

EDINI SLOVENSKI POGREBNIK

V MILWAUKEE, WIS.

401 Grove Street.

Phone Hanover 876

KVALITETA — TOČNOST POŠTENJE

F. WARHANIK

zanesljivi lekarnar — zaloga fotografiranih potrebščin.

2158 West 22nd Street vogal Leavitt cest

CHICAGO, ILL.

BRZA ZVEZA v EVROPO

preko Hamburga na naših modernih parnikih HAMBURG DEUTSCHLAND ALBERT BALLIN NEW YORK

Redna tedenska odplutja. Zmerne cene. Direktna železniška zveza z Jugoslavijo.

Redna odplutja tudi na naših znanih kabinskih parnikih ST. LOUIS, MILWAUKEE in CLEVELAND

Za navodila vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

177 N. Michigan Avenue Chicago

so znanstveno izdelane iz najboljših in najčistejših zdravil, ki se morejo dobiti.

- F. F. F. Rubiseptine, izvrstna tekočina za izpiranje ust in za grgranje 35c
- F. F. F. Grip-Acold-Capsiles, uničuje prehlad 50c
- F. F. F. Corn Remedy, hitra odpomoč za kurja očesa 25c
- F. F. F. Prašek za glavobol, prežene bolečine 25c
- F. F. F. Balzam za pljuca za trdovraten kašelj 35c
- F. F. F. Liniment ni masno — učinkuje skozi kožo — hladilno — da zdravo barvo 35c
- F. F. F. Laxatea iz čistih rastlin 25c
- F. F. F. Laxatabs kot obkladek za jetra 25c

FINGL'S DRUG STORE

— EDINI IZDELOVALCI —

S. V. ogel 21. in Wood ceste, Chicago, Illinois.

STARA IN ZVESTA PRIJATELJICA

je ta zanesljiva banka vsem svojim odjemalcem in jim vedno rada pomaga in daje nasvete.

Vaši prihranki so zasigurani pri

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.

Chicago, Ill.

Nekdo, ki Te pomiluje

